

# היינט פארמאגט פאקסבלאט

אונזער יידישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 298/1583

Łódź, Poniedziałek 17 grudnia 1928 r.

זעקסטער יאהרגאנג

לאדז, מאנמאג, ד' טבת תרפ"ט

Nr. 298/1583

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

פירער פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

## ווידער 50 מייזענד דאלאר איז ראקפעלער מנדב פאר יידישע צוועהען.

די אויסשטעלונג פון מאקס  
ליבערמאן'ס ווערק.

ווען, (י"ט"א). אונזערע דעם פראטעקטאריאט  
פון דער עסטרייכישער רעגירונג וועט פון היינטיגער  
קונסטלער-הויז געפערנט ווערען און פערמאג 1929  
אויסשטעלונג פון די ווערק פון פראטעקטאריאט  
מאקס ליבערמאן, צו דער אויסשטעלונג וועלען מע  
בראכט ווערען אלע בילדער פון מאקס ליבערמאן.  
וועלכע געפינען זיך אין די יבערלינגער און האסבאר-  
נער קונסט-גאלעריעס, ווי אויך צו פיל פראטעקטאריאט  
וואלער.

נינטע שטאטען, טיילט מיט, און לויט וועט אינפאר-  
מאציעס, האט דער גרענעזשולטער פראטעקטאריאט  
בער, ביים בעשטימען דעם נייעם קאפינעט, ברעה  
צו נאמינירען דעם יודישען מיליאנער יוליוס ראָ-  
זענאוואלד אלס מיניסטער.

פערמיטלערשאפט פון ווערק

ווען, 16. (א.ה.). לויט דיעזען, וואס זענען  
דא רעגאלטען געווארען פון בוענאס איירעס, האט  
דער שפאנישער קעניג אָנגעבאָטען ווין פערמיט-  
לערשאפט אין דעם סכסוך צווישען באַלייזען און  
פאראגואי.

אויספארשונג און האט פערמאטאריאטליך געמאכט  
די ארטיגע מאכט פאר כאפען די פערברעכער.  
דער אינערמיניסטער האט ווין פערמאטאריאט  
טיוורט דערמיט, וואס ס'איז אונגענוגליך, און ביי א  
נוטע ווילען זאל מען און און קליין שטעטל נישט  
קענען געפינען די פערברעכער.

יוליוס ראזענאוואלד

קאנדידאט אויף מיניסטער

ניי-יאָרק, 16. (י"ט"א טעלעגראפיש) פער-  
דעריק וויל, וועלכער איז ווער נוס אינפארמירט  
און די פאליטישע אנגעלעגענהייטען פון די פערמא-  
טאריאט.

ניי-יאָרק, 16. (י"ט"א טעלעגראפיש). דזשאן  
ראקפעלער האט מנדב געווען 50 טויזענד דאלאר  
פאר דער "יודישער צוקהיפערעראציע".  
ראס איז שוין די דריטע נדבה, וואס ראָק-  
פעלער נישט אויף יודישע צוועקען.  
די נדבה נישט ער אויף אייגענער איניציאטיוו.

בולגאנעס דעמאלירט א שוהל

בוקארעשט, 16. (י"ט"א טעלעגראפיש). און  
פערמאטע בולגאנעס האבען זיך אריינגעריסען אין  
דער סינאגאגע אין שטעטל לעמאנא און זי דער  
מאלירט.  
דער אינערמיניסטער האט פערמאטע און די פערמא-  
טאריאט.

בלב נשבר אנו מודיעים על דבר אסוננו הגדול שברה לנו בהלכה מאתנו אחרי  
מהלכה בבדה וממושכה האיש הישר באדם מנכבדי עירנו החסיד המפורסים

### נ"ע מוה' חיים זאב (וואלף) קאפעלדושיניק

בשנת השבעים ושתים לימי חייו.  
הלויתו למנוחת עולמים תהי' היום ביום ב' פרשת ויגש בשעה 12 ממעונו רחוב  
המתאבלים  
קילינסקי (ווידעווסקא) 44.  
אשתו, בניו, בתו, חתנו, פלתינו, נכדיו ומשפחתו.

### האנטווערקער-פערמאט, אגאדאווע 9.

אכטונג, מיטגלידער!  
די פערמאט-קאנצעלאריע  
קויפט אויס פאטענטען אויף דעם 1929 יאהר  
דער מערמין ענדיגט זיך דעם 31-סטן דעצעמבער 1928.  
פאר-פערמאטלונגען  
קומען פאר:

היינט 7 אָווענד - פארלען-מאגאזין. היינט 7 אָווענד - צייג-הויזען-שניידער.  
מארבען. 7 אָווענד - א גרויסע פערמאטלונג פון פרייזער.  
טאג-ארדונג: לויט-פארמאטלונגען פון די ארבייטער.

א הארציגע  
מזל-טוב!  
3148  
אונזערע ליבע חברים  
רבקה לעווקאוויטש און אליעזר מנחם ויסמאן  
צו זייערע תנאים.  
יודיש שלמה-הויז אין אלעקסאנדער קר. 1928.

### א הויזען וועסט-בייער

בעשטעלט ווערט פון  
זאפארט געזוכט  
ביי בערנמאן  
12 קע באך 12

### א וואוינונג

פון 2 שטובען און קיך  
מיט בעקוועמליכקייטען פון  
זאפארט צו פערמיטען בא-  
זארגט 7. צו קרענען ביים  
וועסטער. 3170

### א שלאסער

וועלכער קען זיך אומגען  
מיט א מאטאר און ביי א  
קעסעל פון צענטראל-בע-  
הייזונג ווערט געזוכט  
צו מעלדען זיך אין קא-  
צעלאריע פון אינטערנאט  
העלענבעק, שנקעוויטש  
5/16 און 8-6 און 3/5

אונזער טיפסטען מיטגליד דריקען מיר אויס דעם ה' יעקב  
ווארשאווסקי צווייטן טאג פון זיין

### פאטער.

די פערמאטלונג און ביורא-פערמאטלונג פון צענטר.  
יודישען האנדלעך-פערמאט, פאלודיאווע 4.

### נאר א מאל וועגען ענין משה קארמאזין

5 צענעליאנא 5.  
היינט, מאנמאג, 8 א זיגער אָווענד, קומט פאר אין דער וואוינונג פון  
ה' בלומענפעלד, נאוואמיעסקא 11, פראנט, 3-טער שטאק  
המשד פון נעכטיגער פערמאטלונג  
אלע פערמאטעס וועלכע האבען זיך נישט בעשלינגט אין דער נעכטי-  
גער פערמאטלונג ווערען געבעטען אין זייערע אייגענע אינטערסען פינקטליך  
צו ערשיינען.  
די גלייביגער.



# וועה-געשריי פון די יידישע בעקערס 20,000 מענשען שטעהט פאר רואנירט צו ווערען.

זיך פארגעשטעלט איין גרויסע וועה-געשריי פון א גרויסען שטאט מענטשן, וועלכען עס דאָהט אַ הונט-אונטערגאנג.

## א באהן-קאנסטראקציע ביי קאדיש. דער'הרג'עט 8 באהן-בעאמטע און 15 פערזאנלעכע.

אויפ'ן אָרט פון דער קאנסטראקציע זענען באַלד אַרױסגעשטױט געװאָרען סאַנטאַר-צױגען פון לאַד און פון פּױזען. די אױספאַרשונג האָלט פאַר שולדיג אױן דער קאנסטראַקציע דעם מאַשיניסט פון צוג פון פּױזען, וועלכער איז, נישט קוקענדיג אויף די וואַרענגס-צײַכענס, אַרױסגעפאַרען אויף דער נישט-רײכטיגער ליניע. דער מאַשיניסט האָט אױסגעקױפט זײַן שולד מיט זײַן כּױס; ער איז דער'הרג'עט געװאָרען.

דעם "תיקף אויפ'ן אָרט בעקומען קרעדיט 750 טויזענד זל. אויף דעמאלטען צוועק.  
די זיצונג פון צוזאמענפאָהר האָט זיך פער-צוגען ביז שפּעט אין דער נאַכט, און האָט מיט (2) נעכטען אין אַוועק און אויף דער באהן-ליניע אַסטראָן-יאַראַטשין, 40 קילאָמעטער פון קאדיש, פאַרגעקומען אַ באהן קאנסטראַקציע. עס האָבען זיך צוזאמענגעשטויסען צוויי משא-צוגען: איינער איז געגאנגען פון פּױזען, דער צווייטער פון וואַרשע. פון דעם צוזאמענשטויס זענען צו-שמעטערס געװאָרען 15 וואַנאַס; 8 פערזאָן פון דער באהן-דינערשאַפט זענען דער'הרג'עט געװאָרען, און 15 - שווער פערזאָנלעכע.

אז עס זענען איצט בעדראָהט עטליכע טויזענד יידישע בעקער, אַנפֿיר 20 טויזענד מענשען צו פערלירען אינג-נצען זייער פרנסה.  
עס שטאַט זיך פאַר די דאָזיגע מענשען ממש אַזאָיסאָנגעטלאָזע לאַגע, וואָרעם אַ חוץ די פֿאַדע-הונג וועגן מעכאַניזירען די בעקערייען, זענען די היינטיגע פֿאַדערונגען אויך אונמעגליך דורכצופֿיהרען.  
אין דער דיסקוסיע איז אַנב אָנגעװיזען גע-וואָרען אויף דער ספּעציפֿיש - אָנטיסעמיטישער פּאָליטיק, וואָס שפּילט נישט די רעכטע ראָליע אין דער בעקעריי-פראָגע. אַזוי, למשל, האָט אין בענדין די באַנק גאַספּאַדראַסטוואַ קראָאוועגאַ-בעשטימט 120,000 זל. קרעדיט פֿאַר דער מעכאַ-ניזירונג פון די בעקערייען, און אז די יודען זע-נען צוגעטראָטע צו דער אַרבייט, האָבען זיי קיין פרוטה פון צוגעזאָגטען קרעדיט נישט בעקומען, בעז אַין סאַנסאָוויץ האָט דער קריסטליכער - ספּאַ-

וואָרשע 16 (טעלעפֿאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאַרגעקומען אין וואַרשע אַ צוזאַמענפאָהר פון יידישע בעקער-מייסטער פון נאַנצען לאַנד. צו דעם דאָזיגען צו-צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 400 דעלעגאַטען פון 168 שטעט און שטעטלעך. פון לאַדו זענען געקו-מען די ה"ה ראָטענבערג, פינגערבוים, פאָקולאָ, וויינבערג, שקלאָו, יאַקאָבאוויטש און פּאַטאַיעוויטש. אַלס פּאַרזיצער איז אַרױסגעװעלט געװאָרען דער ה' ראָטענבערג. ה' פינגערבוים איז אַרױס אין דער פערמאַנענט-קאָמיטע.

פֿאַרמיטאָג איז צו דער ערשטונג פון צוואַ-מענפאָהר קיינער נישט געקומען מצד דער רעגירונג. נאָכמיטאָג איז געקומען אַ פאַרשטעלער פון איבערן-מיניסטעריום ה' האַפּטקע.

אין דעם ר. פּראָט וועגען דער לאַגע אין דעם בעקער-סאָך האָט ה' וויינבערג אָנגעװיזען, דעם שווערליכע פערברעכען אויף וואַרשאַ וואָס 36 יאָר ביז איצט נאָך אַיינעוועלט אין נעפעל פון געוויסע פּאָליטיק.

למע עתה פערפּעסטיגט זיך די מיינונג, אַז דער מאָרד האָט פיל עהנליכקייט מיט דעם מאָרד אין רויב, וואָס איז פאַרגעקומען אין וואַרשע אויף פּאַקסאַל 17 און וואָס איז דײַנסטײַערעל איז געװאָרען דאָס נעווער אין די הענד פון אַ פאַנדע ראַפּאָרטיטע פאַנטישע און גנבים, וועלכע זענען געקומען אַרױס-רױבען די קאַסע פון ה' לעווענפֿיש.

אין דעם פאל, ווערט אַרױס, איז דאָס דײַנסטײַערעל געװען דאָס געװער אין די הענד פון דעם מערדער, וועלכער איז דורך וויקטאָריאַ קר-קולסקאַ צוגעקומען צו זײַן קרבן מיכאַל קרול און איהם דערשטאַמען.

פֿאַר זיי דער ראַקטאָר פון דער "לענד-הענד" פּאַנאַפּאָווע האָט דאָס דײַנסטײַערעל גע-ברענגט צו סבּעוואָוסטוין, האָט זי זיך

# דער געהיימנישפולער מארד פון הויזווייט מיכאל קרול.

שאָס. די השערה איז אַבער אונזאַהרשײַנליך, שוין צוליב דעם, ווייל ס'קען נישט אױסגעקלעהרט זײַן דער פּאַקט, פאַרװאָס דער מערדער האָט פער-ססט דאָס דײַנסטײַערעל. דער ראַקטאָר, וועלכער גע-ערקלעהרט קאָמענאַרש, איז וי אַז נישט געד-ווען אָנגעשפּאַרט, נאָך מיט עפעס פערסאָנעלעם, און אויך נישט וואַהרשײַנליך, אַז דער סעקסועלער אַקט וואָל האָבען פאַרגעקומען נאָך דעם מאָרד. דער מאָרד פון מיכאַל קרול האָט געמאַכט אַז אונזערע ווערען רושם אין שטאָט און מיוואָרט מיט שפּאַנגען אויף דער אױספֿעלערונג פון דעם רעסעניש און אויפ'ן אַרעסט פֿונ' סמערדער.

וואַרענג פון קרול'ן איז קיינער נישט געווען און דאָס דײַנסטײַערעל קוקולסקאַ האָט פון אַ גאַנצען פאַק וועקסלען אױסגעװאָלט ראַדאָס וועקסלע, וועקסלע. דאָס געלד און אַרױסגעגעבען דעם פון דעם קען מען דרינגען, אַז דער כלומר-שטער, "חתי" פון דער קוקולסקאַ האָט געגען דעם געוואוסט, אַז ער האָט געפרובט

אויף פּיטקא איז פערפֿאַלטען געוואָרען אין פּאָליציי-ביו ס'וועט געענדיגט ווערען די אײַנלייטונגס-אויס-פֿאַרשונג. ס'וועט שוין אויך עטליכע כּאָל אַרױס-געװערט געוואָרען די לאַקאָטאָרען פון דעם וואָס סענער, מאַרקאָוויטש און רייכמאַן, וועלכע זענען די ערשטע נאָכזן מאָרד אַרױס צו קרול'ן אין דער וואַרענג.

דערווייל איז אין דער אױספֿאַרשונג אַרױנגע-טרעטען אַנאַרדער פרט.

זי דער סטרוזש פון וואָס אויף וואַרשאַ וואָס 36 ערקלערט, איז

דער חתן פון וויקטאָריאַ קוקולסקאַ.  
דער געווענער אַרמיניסטראַטאָר פון ערמאַנעטען וואָס, וויטאָל ראַקאָוויטש, וועלכער איז זעהר אַפּט אַרױסגעקומען צו דער קוקולסקאַ. צוליב דעם האָט זיך די אױספֿאַרשונגס-מאַכט געפֿינען געצווינגען צו קאָנזאַרנירען.

ראַקאָוויטש מיט דער קוקולסקאַ און מיט יאַנגא פּיטקא, ראַקאָוויטש איז סאַקע אויף פער-האַלטען געוואָרען דורך דער פּאָליציי ביז נאָך דער ערשטער אױספֿאַרשונג.

וואָס שײַר דער פּערזאָן פון וויקטאָריע קר-קולסקאַ זענען די מיינונגען צוטיילט, אַ טייל ער-קלעהרען, אַז זי איז געווען זעהר אַנעווערליכע און געוויסענאַפּטע, אַנערערע וירער, ווי למשל, די אַל-טע בעלי-הבהים פון קוקולסקאַ, וואָס איז געווען די קוקולסקאַ האָט געזאָגט זעהר פעררעכטיגט בעד-קאַנטע. אַ פּאַקט איז אַבער, אַז קוקולסקאַ האָט געפֿאַרבייט ביי קרול'ן אין פערלויף פון אַ נאָנץ יאָרן און האָט געהאַט דעם פּוילישען צוטריף פו-איהר בעלי-הבהים.

נאָך די אַלע אינפֿאַרמאַציעס, וואָס אונזער מיטאַרבייטער האָט געאַפּעלט קען מען שוין מאַכען השערה: ווען דעם פאַק, אויף וועלכען דער מאָרד איז פאַרגעקומען.

קוקולסקאַ איז פּעסענשטעלט געוואָרען, אַז פּרעסענעלע האָט געאַפּעלט קען מען שוין מאַכען השערה: ווען דעם פאַק, אויף וועלכען דער מאָרד איז פאַרגעקומען.

## די גאנצע פאליציי אין לאדו נעשטעלעט געווארען אויף די פיס.

עס זענען מאַפּויליירט אַלע אַפּטײַלונגען פון דער מיניסטער-און אױספֿאַרשונגס-פּאָליציי, וועלכע פיהר-רען אַרױס אַפּלאַוועס אין די אַלע שטאַטס-טײַלען, וואָס עס האַלטען זיך אויף די עלעמענטען, וועלכע לעבען נישט בשלום מיט דעם שטראָף-קאָדעקס. אין משך פון דער נעכטערער זענען אַרױסגעפֿיהרט געוואָרען אַפּלאַוועס אויף די שטחים פון 1, 2, 3, 4, 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען און מען האָט אַרעסטירט 4 פּערזאָנען פון זיי - איינעם אַ זעהר פעררעכטיגטען.

זי מען אױספֿאַרשונג אונז פון דעם אױס-פֿאַרשונגס-מאַכט, האָט דעם מאָרד געאַלט אױס-פֿיהר נאָך אױס פּערזאָנען דער נאָנצער ענין זעהט אױס צו זײַן זעהר קאָמפּליצירט. עס איז אַבער אויך צו האַפּען, אַז אױך דאָס מאָל זעהט דער לאַר-זעהר פּאָליציי וועלכע דאָס אויף דעם נעכטען זאָג ערפֿאַהרונג, זיך אײַנגעבען דעם מערדער צו כאַפּען און דאָס געהיימט צו אױספֿעלערען.

פֿאַר נאָכזן מאָרד האָט מען אַרױס-ערופּען צו דעם ערמאַרעטען מיכאַל קרול דעם געריכט-ראַקטאָר הורוויטש, וועלכער האָט פּעסענשטעלט, אַז דער ערמאַרעטער איז כּאַפּענטאַל געשטאַרבען פֿונ'ם רעוואָלוציאָנאַרן, וואָס איז געמאַכט געד-וואָרען פון אַ זעהר נאָענטען שטח.

דעם טױטען קערפֿער פֿונ'ם ערמאַרעטען האָט מען אָנגעפֿיהרט אין אַפּראָקסאַטור, וואָס עס איז אַרױסגעפֿיהרט געוואָרען אַ סעקציע. די וואַרענג, וואָס עס איז פאַרגעקומען דער מאָרד האָט מען פּערזאָנלעכע.

## קרול האט געוועהן דעם גנב.

געוואָלט צוריק אַרױסלאָפּען מאַכען אַנאַלאָרס און דער מערדער האָט אויף איהם פון הונטען געד-שאַסען און קרול איז געפֿאַלען אַ טױטער. דער מערדער האָט אַבער ווייטער געפרובט צו רױבען, דאָס בעווייזט, וואָס דער גאָלדענער זינגער פון קרול איז געווען אַרױסגעקומען פון דער העכסטער-מאַכט און איז געגאַנגען אויף דער קיט, דאָס עלבט איז אויך געווען מיט דעם לערניגען פֿאַרשטעלע. ווען דער מער-דער האָט אויף דער שנעל געוואָלט געהען וואָס ס'האָט זיך געלאָזט, אַז דערווייל אָנגעקומען דער לאַקאָטאָר מאַרקאָוויטש, וועלכער איז געקומען צוהער-לען ווירדענעל און האָט שטאַק געקלונגען אין דער פֿאַנטישער, דער מערדער האָט זיך רערשאַקען, פערלאָשען דאָס עלעקטרישע ריט און ענטלאָפּען דורך דער קירדטיר.

די צווייטע השערה איז דער סעקסועלער און טערשטאַק פון דעם מאָרד, וויקטאָריאַ קוקולסקאַ איז ווירקליך איז ערשטען סאַמענט געפֿונען געוואָ-רען אין אַזאַ לאַגע, וואָס דאָס נעקענט אױס-פֿאַר-בייטען די מיינונג, אַז דאָ איז פאַרגעקומען

אַ סעקסועלער אַקט.

פון וואָס מ'קען דרינגען, אַז קרול איז גראַד אַרױס-געקלעבט בעז אַנאַלאָנסטער און ס'איז געפֿאַלען דער

## דאס דינסט-מיידעל וויקטאָריאַ קוקולסקאַ האט ערלעדיגט מאַנכע גע-שעפּטליכע ענינים פון ערמאַרעטען קרול.

אזוי איז פּעסענשטעלט געוואָרען, אַז אַ געד-וויסער יאָרצו איז נעכטען האַלב וועקס און אונזער געקומען צו קרול'ן צוהערען אַ "סעל. אין דער

## אנעהויבען ארומצוקוקען אין אלע זייטען.

זי זי האָלט איינצען געוואלט, די פּאָליציי האָט זי אַבער פֿאַר אַרױסגעפֿיהרט אין אַ בעוועגערען צו-מער און וואָס אָנגעהויבען דעם ערשטען פערדער-איינס, וואָס מען ווייסט פון דעם ראָווענע פערדערער איז דאָס, וואָס קוקולסקאַ האָט אָנגערופּען דעם נאָמען

סמעפֿאָן

אַרױס אַ פּאַמיליע-נאָמען. פֿאַר האָט די אױספֿאַר-שונגס-מאַכט אין דער אַנוועזענהייט פון דער קוקול-סקאַ אַרױסגעפֿיהרט אַ גענויע רעוויזיע אין איהר ציטער, בעז דער רעוויזיע זענען געפֿינען געוואָרען עטליכע

ליבעס-בריק.

וועלכע זענען אויך אונטערגעשריבען געווען מיט'ן נאָמען "סמעפֿאָן". 4 אַ זינגער פֿאַרמאָג אין וויק-טאָריאַ קוקולסקאַ אָנגעהערט געוואָרען מיט אַ פּאָליציי-אויסאָן און אױספֿאַרשונגס-מאַכט.

די אױספֿאַרשונגס-מאַכט האָלט די ערשטע אױספֿאַרשונג דערווייל פּוילישענדיג אין געהיים, וואָס איז אױפֿגעגעבן אַ וועלכעס-פערשטענדיגטע וואָס אַלס וויכטיגסטער ענין ווערט בעמאָכט דאָס קריסטליכע מיידעל מאַריאַנאַ פּיטקא, וועלכער קוקולסקאַ האָט פאַרגעשטעלט דעם יונגענמאַן, וואָס איז צו איהר אַרױסגעקומען און וועלכען פּיטקא האָט געזעהן 8 יאָרען אין אַוועק אַרױנגען צו דער קוקולסקאַ.

(ה) נעכטען זענען, דערווייטער, זיך ווענען דעם אױסגלייך, געקומען צו פֿאַררען די נאָהענסטע קרובים פון דעם ערמאַרעטען מיכאַל קרול. עס איז אויך געקומען פון וואַרשע דער עלטערער וואָן פון דעם ערמאַרעטען.

די ווייטערדיגע ענערנישע אױספֿאַרשונג פון דער פּאָליציי ביי צו ענטרעקען דעם סערדער-ווערס. עס איז גענומען צו ווילן דער האָר, לאַרד

א יונגערמאן

נעכטערען אין לאַדו און געקומען פֿון לאַדו אויף אַ לאַט-רױטע צו וועט ע'טערן פון אַפּערקאָס וויל אויך נאָכצופֿינג שווימען אַ פּאַרטיי וויל זיך 6 פּערשטענדיגען מוס אַ שובן, ווילכער פּערקערט אין בּאַסציע הודק. אַפּערקען און שטובּוספּאַציע פון נעכטען פּאַלסבּלעס אונטער "שובן". 3174

Dr. ADAM GROSZLIR

Al Kościuszki 27  
tel. 51-78,  
אין דער ערשטער קוואַרטל  
רעכענען און ריכטיגל אונטער  
נעכטען 10 פון 7-4 אין וואַרען  
צוריקגעהערט

ה' יעקב אויסער

מיט פר. העלל נאָלדבערג  
גראַטוירטער הערצליך און חנינען אַ בליהענדע צוקונסט.  
שעפּטע. ראַזענבוים, האָרן.  
וואַרשע, יאַקאָבאוויטש.  
3154

# וואָס פֿילדארמאָניע 20 נאָרמאָוויטש 20

פראגראם: ערשטער טייל: (1) דער י. אונזער - איינלייטונג און בעגרייטונג. (2) דינסטער יצחק מאַנענעלסאָן - וועגען זי. שניאור. (3) זי. שניאור - די שטרעמונגען אין דער ניי-העברעאישער און ניי-יידישער ליטעראַטור - רעפערעס וועגען דעם יידישען ליטעראַרישען שטאַט פֿאַר די לעצטע צענדליג יאָרן. זייערען שוין צו בעקומען טעגליך ביי דער קאַסע פון זאָל פֿילדארמאָניע, נאָרמאָוויטש 20.

שניאור

צו זייטער טייל: (1) די געהימטע ארץ-ישראל קונסטלעך מרים בערנשטיין-כהן וועט רעציר-טירען אייניגע שאַפונגען פון דינסטער. (2) זי. שניאור - רעציטאַציעס און דעקלאַמאַציעס פון פּאַלענדע ווערק: (1) מ'שלאָגט חורים (הימאַריטישע נאָוועלע), (2) בערג-לידער (פון אַ גרויסער נייזר פּאַנצער), (3) אַרבייטער-לידער, (4) שבת-דינער מוסר (וואַמאַר, נאָוועלע), (5) העבר, אױסגעוועהלטע קלאַנג-לידער א.א.וו.



דער ווארט-דעל אמעריקאנער יידישע יוגענד אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

זאלעסקי-שטועמאן

די סעניע פון פעלקער-ליגעראט האט זיך גענייט מיט א שטיקל ענטפערונג. ס'האט זיך געהאנדלט וועגן דער אנקלאגה, וואס דער דייטשער פערמאן, פאלקסבאנדר, אין פוילישע אייבערשטעווען, האט אריינגעטרעטן אין דער פעלקער-ליגע וועגן דער פערפאלגונג פון דער דייטשער זאל און שפראך אין אויבערשטעווען. ביי דער דאזיקער פראגע וואו אריינגעטרעטענער האט אויסגערשטימטער זאלעסקי, וועלכער האט אנגעוויזן, אז דער פאלקסבאנדר פערשט די פעלקער-ליגע מיט אנקלאגע וועגן פלומישטע פערפאלגונג. פון דער דייטשער מינערהייט אין אויבערשטעווען, בעה דער פאלקסבאנדר פיהרט אנטפערונגלישע אר-בייט, וואס גרעניצט זיך מיט מלוכה-פערמאן און זיינע מיטגלידער וועגן זיין פאר דעם חטא פער-שטעט געווארן דורך דעם פוילישע געזעצ. דער פוילישער אייבערשטער האט געהאלטען, אז דער פאלקסבאנדר פערנעמט נאך איבעריגע צייט ביי דעם פעלקער-ליגעראט.

אבער דא איז געשעהן עפויס אנדערשארטעס. דייטשלאנד איז אלעמאל צייט נישט צוגעלאזט געווארן צו דער פעלקער-ליגע, אבער וועגן זיין פעלקער-באנדר, האבען די דייטשע פערמערער, וואס זיינען אנגעוויזען צו רעדן מיט א העכערען טאן און וועגן אפילו איבערגענומענען אין אפגענומענע פערשטעווען פראגע, ביי דער דאזיקער געזעצ-הייט פון מיניסטער זאלעסקי רעדט אז דער דייטשער אייבערשטער שטרעבט צו שטרעבן געווארן שטארק אייבערשטעווען, געקלאפט אין טיש מיט דער פויסט און שטארק אנגעפאלען אויף פוילען און אויפן מיניסטער זאלעסקי. ס'איז געקומען אזוי ווייט, אז שטרעבט צו געווען רעדן מיט אריינסטער-טען פון דער פעלקער-ליגע, און אפציעל געפארט, אז די פעלקער-ליגע זאל אויף דער נאָהענטער יאָרונג שטעלען אויף דער סאָגאָרונג דייטשער הייטער-פראגע.

דער טאן, מיט וועלכען שטרעבט צו האט געדעקט דעם און די אויסדרוקע, וואס ער האט געברויכט וועגן דעם א נישט פאר דער פעלקער-ליגע. שטרעבט צו האט געמאכט ווי ארויסטרייבן ביי א זעהר האנטבארער פאר איהם טעמא, ס'הייסט, אז ער האט פערמיינעט די מינערהייטערעכט, אז ער האט זיך אנגענומען די קרוינע פון פערפאלגונג. אין דער אמת'ן האט שטרעבט צו אויסגענוצט די נעלע-געהייט, כדי אויף אנטפערונגלישע אר-בייט אפציעלע רעדע אנצוגעבן פוילען און זיך אראפ-לעזען פון הארצען.

שטרעבט צו האט געמאכט נישט געבראכט קיין העפליק מצד דעם פוילישען אייבערשטער, דאס געטן האט גענומען א ווארט דער פארזעצער פון דער סעניע, דער פראנצויזישער אייבערשטער מיטער פרייז, וועלכער האט פערמיינעט די פעלקער-ליגע און דעם אומן ווי זי פערמיינעט די רעכט פון די מינערהייטען און שוין אויף דער אפציעלער פארענונג פון שטרעבט צו, אז די פעלקער-ליגע זאל זיך פערנעמען מיט דער מינערהייטער-פראגע, וואס פרייזן טעמא, וועגן, אז די פעלקער-ליגע זאל זיך פערנעמען מיט פערשטעווען פראגע צו פאן אנגענומען אנקלאגען פון די מינערהייטען, ס'איז נאך צו פריה צו רעדן וועגן די קאנסעקוענצען פון שטרעבט צו רעדן. ווי אז אבער געהאלטען געווארן אין אזא קאנסעקוענצען טאן, אז די פעלקער-ליגע איז געשטעלט געווארן אין אזא לאגע, אז ווי וועט זיין געזאמלענע איינע ארוםצוקוקען אין די אנקלאגעס פון די מינערהייטען און זיך מיט דעם פראבלעם ערנסט צו פערנעמען.

מיניסטער זאלעסקי האט נאך דעם דאזיקען אייבערשטער צוזאמגענומענען די פארשטעווער פון דער פוילישער און דייטשער פערמער, און אנגעוויזן, אז שטרעבט צו האט איהם שלעכט פערשטאנען. די לעצטע סעניע פון פעלקער-ליגעראט האט אויך געדארפט ערלעדיגען ענטגולטען דעם פוילישען ליטווישען קאנפליקט. אבער אויך דאסמאל איז דער גענע נאך געמאלע פערמערען געווארן און אפגעלעגט געווארן אויף אנדערשט טאן, צו דעם האבען איינגעשטימט ביידע פערמערער-סידעס צוריים. לויטן פערשט פון דאס האט זיך דער ענין נישט געווינען פון ארס און ס'איז בכלל נישט פערמאן קיין אויסוואל איהם ענטגולטען צו ערלעדיגען. די איינפלוסען פון דער פעלקער-ליגע האבען נאך א געוויסע וויקונג, אבער ווייטער פון איינפלוסען דעם עס נישט, קיין ענערגישע שריט וועט און אפשר קען די פעלקער-ליגע בכלל נישט אננעמען.

שווערע בעשולדיגונגען וועגן דאס געמאכט גע-ווארען געווען דער יידישער שטורענדער יוגענד, און די בעשולדיגונגען וועגן געקומען נאך נישט פון קיין אנטוועטישע קריסטען, נאך פון א-נע-הענען יידישע ניוואקער טוער.

אויף א קאנפערענץ, וואס איז דא געווען געווארען דורך דער, מעטרא פאליטאן, לעגט, ספעציעל מיט דעם צוועק צו בעטראכטען די פרא-בלעמען פון דער יידישער שטורענדער יוגענד, איז אנגעוויזען געווארען, אז וועט שטענען זיך צופיל צו שטודירען אלס דאקטוירים, ארוואקאסטען און אינוועניוערען, אז נישט אלע יידישע סטודענט-טען וועגן צוגעפאסט צו די פראפעסיעס, פאר וועל-כע זיי שטודירען, אז ווי שאפען א שלעכטען נאך-מען, ס'איז פאר זיך און ס'איז פאר דעם יידישען נאך-מען אין אמעריקא. דערמיט, וואס ווי מיטברייכען מיט ווערע פראפעסיעס.

אז א גרויסע צאל יידישע ארוואקאסטען הא-בען נישט קיין ענישע בעציהונג צו ווער פראפעס-יע און וועלן בלויז, וואס מער פראפעסיעס, אפ-נאכערדיג אפסטאל ווערע אייגענע קליענטען.

די, מעטראפאליטאן לעגט, אז פרא צו ווי-סען, איז אנצוגענומען, וואס האט אונטער זיך עקסאד-צוגאנגען ניוואקער יידישע וועגנער-א-ניוואקעס מיט איבער זעכציג טויזנט מיטגלי-דער.

דער גרעסטער פראצענט פון די דאזיקע מיט-גלידער בעשטעהט פון אפגעלעבטע, וואס שטודירען איינע פערשטעווען אויבערשטעווען, אבער פון יענע וואס האבען שוין די אויבערשטעווען געענדיגט, עס איז דערפאר קיין וואונדער נישט, וואס די לע-גע האט זיך פערמיינעט צו רופען א ספעציעלע קאנפערענץ צו בעטראכטען די פראבלעמען פון דער שטורענדער יידישער יוגענד.

וואס וועט האט זיך אויף דער קאנפערענץ צו-ארויסגעווען?

די קאנפערענץ האט, דער עיקר, פערס-געשטעלט דעם טרויעריגען פאקט, אז נישט אלע יידישע עלטערן איז אומעריקא וואלטען געדארפט אזוי איינלעגען וועלכע, דאס ווערע קינדער זא-געווארען דאקטוירים אדער ארוואקאסטען, פערמא-אין אמעריקא גענוג יידישע דאקטוירים און א-רוואקאסטען; פערמאן שוין אפילו צופיל, די מער-צינישע און יידישע פאקולטעטען פון די אמע-ריקאנער אויבערשטעווען וועגן איבערגעפאסט מיט יידישע סטודענטען; עס הערשט אין א צאל אמע-ריקאנער אויבערשטעווען א שטילער נומערס קלא-ז, אבער דאס איז נישט חסידולום צוליב אנט-וועטישע ארוואקען, נאר פשוט צוליב דעם, וואס

וואס וועט האט זיך אויף דער קאנפערענץ צו-ארויסגעווען?

די קאנפערענץ האט זיך געווארען אויף אפגעלעבטע, וואס וועגן שוין איבערפולט. און אלס רעזולטאט דערפון, וואס די יידישע שטורענדער יוגענד ספעציעל וועט בלויז אויפן גע-בייט פון מעדיצין און ארוואקאסטען. האט זיך גע-שאפען אזא לאגע, אז דער יידישער פראפעסיע-איבערהויפט דער יידישער ארוואקאסט איז אפסטאל נישט איינגענומען ארענטליך אין זיין פראפעסיע-ער קען זיך נישט העלפען. ער מוז מאכען א לעבע-געזעס ער זיך צו פערמיינען פראפעסיע, וואס וואלטען נישט געדארפט פערמיינען ווערען.

נאך אז דער נישט-יידישער ארוואקאסט? וואס איז מיט איהם? איז ער מער עניש און דער פרא-די פערסיע ווי דער יידישער?

די ארוואקער קרעסעל, איינער פון די פרא-די געמיינע יידישע ארוואקאסטען אין ניוואקע, מינט, אז צווישען נישט-יידישע ארוואקאסטען וועגן אויף פערמאן אונטען, וואס מיטברייכען מיט ווער פרא-פערסיע. ווער פראצענט איז אבער נישט אזוי גרויס ווי דער פראצענט פון די יידישע צווישען די א-רוואקאסטען, וואס וועגן זיך נאך נישט-גענישטע פער-דינסטען, וועגן פערמאן גענישט פראצענט יידען און בלויז צעהן פראצענט נישט-יידישען. די דאזיקע מינינג וועט פארויס די קרעסעל אויף דער איי-פארשונג, וואס ער האט געמאכט בשעת ער איז בעשטימט געווארען אלס אפציעלער אונטערזוכער און דעם, אפילו אלס שטייגער סאגאָראל, אין ניו-יאָרק.

פערשטעהט זיך, אז עס איז פערמאן א-ניוואקע, פארמאן די יידישע ארוואקאסטען בעשטע-נען זיך נאך מיט אונטערזוכער פראצעסען, וואס וועגן נישט קיין בלויז ס'איז פאר זיך און ס'איז פאר דער פראפעסיע. די דאזיקע ארוואקע און אויף דער קאנפערענץ אונטערזוכערשטראכען געווארען דורך דעם יידישען קאנפערענץ אויפן איינעל, מען לאזט קיין ווערען נישט צו און די גרויסע יידישע-בייזאריס, האט קאנפערענץ סונעל גע-טענה'ט, היינט ווי אזוי קענט איהר קומען מיט בעשולדיגונגען וועגן יענע יידישע ארוואקאסטען, וואס האבען קיין אנדערע ברירה נישט און וועגן גע-טענה'ט צו מאכען א לעבען פון אונטערזוכער פרא-די קרעסעל.

ווער פון די פירע עס זאל זיין גערעכט? — (י"א)

פיינאכט איז מאסקווע! פון י. אפאטאשו.

ווען עמיצער איז פערפיינענאנגען, געקוקט ס'איז חשד און ווערען איינגעטרעטען. פערפויגט פרויען האבען זיך געדענעט הין און צוריק, שפאצירט איינציגווייז, צו צוויי, צו דריי.

אויב איהר האט נישט וואו איבערצוגע-בייטען, חברים, האבען מיר א געקעמטע ציטער, אס דאנעם ווייט, — איז א, "דריילינג" אונטער-קומען און אין דער גענוגארט פון א מיליאנער אונטער-פערפויגטען צו זיך אהיים.

— א דאנק, מיר האבען אנטאנענע רורה.

— נישט פערמאן ביי אונז — האט דער מיליאנער אנטאנענע דאס האנד אויפן דער וואלדער.

— פארמאן, בירנער?

— פראקטישע איז נישט ערלויבט, און דער פולוואר שוויבעל מיט געקראכטעלעטע קלייד-לעך... איך וואלט זי אלע אונטערגעשטעלט רינגען די נאכע, אס די, "פארשטעט" מיט די ווייטע הענטלעך.

— פון וואנען ווייטע איהר, אז דאס וועגן "פארשטעט"?

— אין די נעו דערקען איך זי — האט דער מיליאנער זיך צורעט — קיין איין פערמאן-נאך נאך און וואס א הארט איז, בלאז סאגאָר, מ'האט א-דעוואדאר, מאנטיע, פון די אמת'ע פרויע-סקע בעשטע-העלעך!

מיר האבען נישט געענטפערט און נעט שפרייטען נאכער. נישט ווייט פון דער אפער דאס זיך דער פראפעסאר מיט אונז ווענענעס. וואס מיטן ווערנאליס האבען זיך אריינגעטרעטן און "פלאץ רעוואלוציע". געקוקט אויף מיין האנטל, וואס איז געלעגט מיט וויין נאכער נאכער און וואס צומעס א פונסטערער. בלויז ביים אריינגאנג האבען צוויי עלעקטרישע לאמפען געברענט.

מיין האבען אנגעקלונגען, דער פארשטעט וואס זיך פערמיינעט און אונז אריינגעלאזט אין דעם וואלד בעליכעסענע פארערהויל.

— קען מען צעסע קריגען איבערצוגעבן?

האב איך געפרעגט דעם פארשטער.

— דער רעסעקטאן איז שפע פארשטער.

און דער פארשטער האט געוויזן אויף די פארשטער-רעכטס אויף ערשטע וואס.

די סטאנציע פרייט, נעקעטע מיט פערמאן-ווייטע (ווייטער נאך דעם ווייטע)

אין די יידישער, סאגאָר, פילע זיך י. אפאטאשו

ס'איז וועגן די פערמאן אונטערזוכער פון א בלויז איין יידישער.

אין קלוב, "קאנסטיט" האט זיך דער פאקטע געענדיגט ארום צוויי בינאכט, וואס, אויבערמיט האט זיך דער עולם קופגעוויי אריינגעשטאנען אויף דער גאס, זיך צושטעלט אין קרענעלעך און אויף סניי חשק געהאט ערנען צוגענוגען.

— בינאכט געטונגען א שווארצע קאנזע — האט איינער זיך אנגעווען.

— איך אויך.

— וואו וועט איהר איינס קריגען, קאנזע, אז אלץ איז געשלאפען, מאקעטען שלאפען — האט א בעליבטער פלל-טוער געשעט זיין ווייט, וואס איז געשטאנען א ליכטיגע, א צופלאסטע און שטארק קיין חשק נישט געהאט איהם צוגענוגען. קום, וואו, ס'איז שפעט.

— בינאכט א' וואו, אז ס'וואלט זיך מיר נישט געקען אהיים, — האט ס'ווייט געזאגט שטעהן דעם מאן און זיך צוגעשטארט צו אנאנער קרענעלע בענענע.

— לאמיר צוגעהן אין שרייבער-קלוב, — האט עמיצער געלאזט פאלען א ווארט.

— פערמאכט זיך פונקט צוויי א ווארט, אלע האבען געוואוסט, אז אין מאקעטע וועגן פערמאן פלענעט, וואס וועט לאזט זיך האלדל גען א נאנענע נאכט. איינער אבער האט די פלענעט נישט אנגעווען ביים נאמען. פון א געסטל איז אנגעקומען א מיליאנער, מיט חשד געקוקט אויפן עולם. איינער האט זיך צוגענוגען, אנגעשטעקט א צייטען, א ריטען און דער עולם האט זיך צו-רעדט און דער וועלט אריין.

— מיראף נעקן!

— יא, צייט צו וועקן!

— א נוסט נאכט!

— א נוסט נאכט!

די פערמאן וועגן מיר געבליבען אין דער לידיגער גאס, איך, א וואנער פראפעסאר און א ווערנאליסט.

— איינס א נעלעויל שווארצע קאנזע וואלט טאקע נישט געשלאפען. האב איך זיך אנגעווען. — מיר וועלן צוגעהן צו דער, נאכער-פראקטע-וואס, וואס געפינט זיך אויפן פלאנצער-וואלדען, וואס דער ווערנאליסט, א ריהרעווער פערמאן, וואס ווייטע אלץ און קען אלעמען, א פא-פערמאן.

Dr. med. I. WAJNBERG  
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02  
היינריך קרעקוויטש. ספעציעל פאר לונגען-און-הער-קראנקהייטען. בעטראהאלדען אין קינסטליכע מעדיצין. אין דעווארט פון 5-3 נאכמיטאג.  
צוריקגעקערט.



## 17

בת מרפ"ט



W dniu 15-go b. m. zmarł tragiczną śmiercią nasz najukochańszy ojciec, teść i dziadek, przeżyw. zy lat 72

# B. P. MICHAŁ KRÓL

(Długoletni obywatel m. Łodzi).

Wyprowadzenie zwłok z domu przedpogrzebowego odbędzie się **DZIŚ**, dnia 17 grudnia 1928 r. o godz. 12-iej w pol., o czym zawiadamia w nientulonym żalu

Upzejmie uprasza się o nieskładanie kondolencji.

**STROSKANA RODZINA.**

## הארץ פאנאנסקי

שבת איז אין לאדז געשטארבען אין עלטער פון 68 יאָהר ד"ר כעמיע קארל פאנאנסקי, א וואָן פון דעם גרינדער פון דער אַקציען-געזעלשאַפֿט י. ק. פאנאנסקי.

דער פערשטערבנער איז געווען דער אַמ-מיסטער "יודישער" פון די פיר וואָן פאנאנסקי'ס ישראל קלמן ז"ל. ווי מ'גייט איבער האָט זיך ביי קארל פאנאנסקי געפיהרט א יודיש הויז און ער האָט געהאַט א געוויסען אינטערעס פאַר יודישע פראַגען.

די לעצטע יאָהרען איז דער פערשטערבנער געווען קראַנק און ער האָט זיך צוריקגעצויגן פון געזעלשאַפֿטליכען לעבען און זיך אַפֿילו וועהניג בעטייליגט אין דער געזעמסט-פיהרונג פון דער פירמע. זייענדיג קראַנק פלעגט ער אָבער נאָך די לעצטע יאָהרען בעזוכען די סינאגאָגע. זיין טויט האָט אין שטאַט געמאַכט א שטאַרקען רושם.

ה. ב. ה. ת. נ. ז. ב. ה.

## די היינטיגע גאַלע-פארשטעלונג אין יודישען טעאָטער.

די היינטיגע פּיערליכע פאַרשטעלונג אין יו-דישען טעאָטער ווערט איינגעפירט פון דעם "דעקסאָן-קאָמיטעט" ביים יודישען אַרטיסטען-פּעראַדן אין פּוילישן אַלס אַ זינגענדיג פּאַרן רע-דאָקטאָר פון "דעקסאָן" פון יודישען טעאָטער ה' זלמן זילבערצווייג.

זילבערצווייג איז דעם לאָדזער עולם זעהר גוט בעקאַנט אַלס זשורנאַליסט און אַלס טעאָטער-טוער. אין פערלויף פון 15 יאָהר האָט ער געדינט דער יודישער און חבּרעאישער ביהנע אַלס רע-מאַטור, איבערגעצער, קריטיקער, רעדאַקטאָר, שו-פּילער און רעזיסער. די לאָדזער יודישע ביהנעס און אַזוי אויך די פערשידענע יודישע טרופּעס אין דער גאַנצער וועלט האָבען געשפּילט זיינע איבער-זעצונגען און בעזאָרגטונגען פון דעם בעסטען אַיי-ראַפּעאישען רעפּערטואַר. מיר פון די דאָזיגע פּיע-סען זענען געדורכט. אין משך פון דער גאַנצער צייט אַרבייט ער גלייכצייטיג איבער אַ גרויס און צוליב וועלכען ער מאַכט אַ גרויסע נסיעה איבער אַלע לענדער פון אַיראָפּע און אַמעריקע. וואו עס שפּילט נאָר אַ יודיש טעאָטער.

אין די גאַנצענטסטע טעג פאַהרט ה' זילבער-צווייג אַ קיין אַמעריקע, וואו דער "דעקסאָן" וועט געדורכט ווערען. און דער היינטיגער אָנזענד אין "פּילעזאַרמאָניע" איז דער אויסדרוק פון אָנער-קענוג, וואָס די יודישע אַרטיסטען-משפּחה אין פּוילישן ווייזט איהם אַרויס פאַר זיין אַרבייט. דער גרויסער אינטערעס, וואָס ד דאָזיגע פּיערליכע פאַרשטעלונג האָט אַרויסגעוועזן, לאָזט קלאָר פאַראַויסזעהן איהר גרויסען ערפּאָלג.

## טאַמאַשאַוו

א רעפּערטאָ פון דעם הרב ש. בראַמ. מיטאַנאָן אין אַזערנאָו דאָ ביי אַנו פאַר געקומען אַ חנוכה אָנזענס פון "מורח" אין וועל-כען ס'האָבען זיך געטיילט דעם טאַמאַשאַוו רב, סייס-רעפּוטאַט הרב בראַם הרב נוסקאָווסקי און דער פאַרזייער פון לאָדזער "מורח" ה' משה העלמאַן.

הרב בראַם האָט געהאַלטען אַ זעהר שטאַנעם רעפּערטאָ, אין וועלכען ער האָט געמאַכט אַ פאַר-לעל צווישען דעם קאָמף וועלכען ס'האָבען געפיהרט בשעתו די חשמונאים נעגען דער העלעניסטישער אַסימילאַציע אַנעהאַלטע מיטע האָט איהם אַזוי צופיהרען דער "מורח" אַלע בונגע געוויסע קרי-זען פון אַזוי געווענע, נאַציאָנאַליסטישע, הרב נוסקאָווסקי האָט געהאַלטען אַ בעפערטאָ אין העכ-רעאָש.

דער אָנזענס האָט אַיבערגעלאָזט זעהר אַ שטאַרקען רושם אין אַזערנאָו שטאָט.

## נעכטיגע זיצונג דער קהלה-פערוואלטונג.

בעשטעטיגט דעם קהלה-בידזשעט א'ף 1928. וואיעוואדזשטוע אפגעוואר-פען אלע דעקורסען און בעשטעטיגט די וואהלען פון דער קהלה-פערוואלטונג.

סטיטוציעס, וואָס וועלען זיך בעמיהען ווענען סוב-סיריעס, וועלען דאָרפֿען צושטעלען, ווען זיי ווענען לעגאליזירט געוואָרען, דעם אָרט פון ווער טעטיגקייט א.א.וו. וויטער ווערט רעקאָמנדירט שוין צוזאָרער-טען אויסצואַרבייטען דעם ביורושעט אויפֿן יאָהר 1929. דער פאַרזייער פיהרט אויס, אַז די פאַר-זייעס ווענען געשטראַכען געוואָרען צוליב די בעמ-הונגען פון דער אַפּאָזיציע. ער גייט צו, אַז ער האָט בעקומען אַ מיטטיילונג, אַז דעם 8. נאָוועמבער זע-נען אין מיניסטעריום געווען דער פאַרזייער פון קהלה-ראַט ביוראָנער און דאָזיגער ניימאַן און האָבען געבעטען אַפּעוואַלטען דאָס בעשטעטיגען דעם ביר-הושעט, ביי זיי וועלען צושטעלען אַ גענועם מע-מאַריאַל ווענען סובסידירט פאַר אינסטיטוציעס, וועל-כען עקזיסטירען איבערהויפּט נישט. ער לעגט פאַר אַז די פערוואַלטונג זאָל אָננעהמען אַ שטעלונג אין דער פראַגע, און לעגט פאַר אַ רעוואָלוציע, וועל-כען טאָרעלט די אָנפאַרטייאַשע און צווייטען פאַר "פאַלשע מסירות" א.א.וו. די רעדע פון פאַרזי-זער האָט אַרויסגערופֿען אַ שטורמישע דיסקוסיע.

דאָזיגער ציטירונגסדיק ערקלערט, אַז ער האָט זיך נישט געמאַכט קיין אילוזיעס ווענען דער בעזי-הונג פון די בירגערליכע צו די יודישע שולען, וואו וס'לערנען זיך די יודישע אַרבייטער-ווענעס. ער ווייזט אָן, אַז דאָס מיניסטעריום האָט אויך גע-שטראַכען פּאָזיציעס פאַר סאַציאַלער הילף, און האָלט, אַז די מאַסען וועלען רעאָגירען אויף דער שטעלונג פון דער רעגירונג צו ווערען גענועם. דאָזיגער וועלכענאָווייטש לעגט פאַר זיך צו ווער-זען צום פאַרזייער, אַז ער זאָל צוזאַמענרופֿען אַ זיצונג פון קהלה-ראַט, וועלכע זאָל אָננעהמען אַ

פּיערליכע פאַרשטעלונג פון עטליכע הונד-דערט איינמאָנער פון בושעושינער גאַס און פון גייערס ראַיאָן, און אין ווערען ראַיאָנען זאָלען פון שטימט ווערען מורדה-וואָל, די ווערונג איז איבער-געשיקט געוואָרען צו דער ראַיאָנע-קאָמיטעט.

די ווערונג פון דער אַלמנה פרייערנרייך איז איבערגעשיקט געוואָרען דערנעבן קאָמיטעט, וואָס בעשעפּטיגט זיך מיט דעם ענין מיוועל. אויף דער ווערונג פון מורדה-וואָל האָרשטאָרק, ווענען בע-שטימען איהם אַ סובסידיע אויף אַ וואוינונג, איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַסיגנירען פאַר איהם צוויי מיווער וואָסעס.

ס'איז פאַרגעלייגט געוואָרען אַ מיטטיילונג פון דער וואיעוואדזשטוע, אַז אלע דעקורסען ווענען דער נישט פאַרמעלליקס פון די וואהלען צו דער פערוואַלטונג ווענען אָפּגעוואָרפֿען געוואָרען, און די וואהלען ווענען בעשטעטיגט.

מיט אַ צייט צוריק האָט זיך ה' שטיין גע-ווענדעט מיט אַ פאַרשלאָג איבערגעגעבען דער קהלה דעם בנין פון דער ה'ה' ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז ער זאָל פרייער פּעסעטשטעלען די אַללאַריירטע חובות. נאָך אַ בעריכט פון דאָזיגער ניימאַן איז די פראַגע איבערגעשיקט געוואָרען דער הירטשאַפּטקאָמיטעט. וויטער איז מיטגעטיילט גע-וואָרען אַז דער ביורושעט פאַר 1927 איז בעשטע-טיגט געוואָרען אָהן ענדרונג.

## אניינפאל פון א משוגענע.

(2) אין אַ היגע רעכטס-קאָנסולענט-ביוראָ איז אַריינגעקומען אַ פרוי און געבעטען מ'זאָל איהר אַנ-טרייבען אַ ביטע, בעזאָהלענדיג פאַר טרחה האָט זי דיקטירט פאַלגענדען בריוו: "אין דער צייוועלער קאַנצלאַריע פון מלוכה-דערפערענעס אין וואַרשע. מיר ברויכען צעהן טויזענד וואָסעס פאַרן קעניג וואַרשע-לאָז דעם 4-טען, קעניגן מאַריאַ און די קעניגליכע קינדער, זיין מאַיעסטעט דער קעניג האָט בעפֿוילען, אַז די קאַנצלאַריע פון מלוכה-דערפערענעס זאָל דאָס געלד הייבן אַרויסשווען אויפֿן אַרעס פון קאַזימירעראַ ראַטשיסקאָ, די מאַכטער פון קע-ניג וואַרשע-לאָז, אין לאָדז פּושענרואַלינא 64."

## יודיש טעאָטער אין פילדארמאניע, נארוואוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. האמפאניעעץ.

היינטיג, מאנאג, דעם 17-טען, 9 אין אָווענד - נאָר 1 פאַרשטעלונג פון דאָראַ ווייסמאַן מיט איהר געליבענע אַנסאַמבל פון האמינסקי'ס טעאָטער. גענויעס לעזט אין אַ בעזונדערן אָנאָנס.

מיטוואך, דעם 19-טען, 9 אַ זינגער אין אָווענד -

## גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50 די חלומות פון ריבע

אין 3 אַקטן מיט 25 גומערן געזאָגט און סענץ פון ליליען. רעזשיסירט פון 7. ראבינאוויטש. דאנערשטאג, דעם 20-טען, 9 אַ זינגער אָווענד די פיייערליכע פּרעמיערע פון די "הערצער צו פערקויפֿען" פון בעוואוסטען שרייבער 5. מלאך. רעזשיסירט פון 1. ראבאוו.

ס'נעמט אַנטייל (לויט א. ב.) פּריווען: בעזמאן, באַריסאָוואַ, נאָדיאָ קאַרעני, מאַכאַוואָוסקאָ, גערה, פּאַדערמאַן, קאַמפּאָניעצץ, פּענצער, אַייזענבערג, צאַלבינסקי, האַמבורגער, מאַכאַוואָוסקי, מאַטאָוואַ, נייחויז, פּאַלאַנסקי, ישראָל קאַמפּאָניעצץ, ראַבינאוויטש, ראַקאָו. אַדמיני: מ. אַרנאָוואַלד. מוזיק. לייטונג 5. זעלמאַן. בילדעטען אין פילדארמאניע-קאָסע.

נאָכדעם האָט דער פאַרזייער ה' מינצבערג רעפּערטאָ דעם ווען, וואָס ס'האָט דורכגעמאַכט דער ביורושעט א'ף 1928. ער לייגט פאַר דעם קאָ-מאָיקאַס און דער אַרטיסטען אין וועלכען דער הערט מיטגעטיילט, אַז דער דיספּאָזיציע-פאַנגר איז געשטראַכען און פערביטען אויף אַ פאַנגר פאַר נישט פאַראויסגעווענע הוצאות.

דער פאַרזייער ה' מינצבערג טיילט דערפֿי-מיט, אַז ער האָט די צוויי טויזענד וואָסעס, וועל-כען ער האָט גענומען צוריק אַריינגעטראָגען אין טאַטע, און וועגט די אויסגאַבען דורכפיהרען אַלס געוועהנליכע אויסגאַבען. די פּאָזיציע אויף קוואַלעך-שטיגע איז פערקלענערט געוואָרען אויף פּאָפּצי-טויזענד וואָסעס, הונט די פּאָזיציע איז שוין אויס-געגעבען, אויך די פּסח-דאָקע איז פערקלענערט גע-וואָרען אויף צוואַנציג טויזענד וואָסעס. די פאַר-זייער פאַר אָנפאַראַמיטעווענע הוצאות איז פאַר-40,000 טויזענד פערקלענערט געוואָרען אויף 12 טויזענד, הונט אין 1927 איז זי געווען 25,000.

וויטער ווערט ערקלערט, אַז אלע דעקורסען ווענען פאַרמעלע נישט-דיסטינקטע ווענען אָפּגע-וואָרפֿען געוואָרען, ס'ווענען, ראַנענען, בעריקטיגט געוואָרען אָנקלאָגען אויף איינגענומען פּאָזיציעס. און ס'ווענען געשטראַכען געוואָרען סובסידירט פאַר אַלע פילרונגס-אינסטיטוציעס, וועלכע האָבען נישט פּר-גרייט אין די ביורושעטען פאַרן יאָהר 1926 און 1927.

אויף וויטער ווערט געפאַדערט, אַז אלע איי-נער



# זלמו לאנדוי'ס אויסשטעלונג.

א קינסטלער, וואס האט זיך געזען אין פילע מיט ווי ער שטענדיגן טעמפערעמענט, און וואס פון זיין שאפט איז צו געווען, אז ער וויל זעהן קאן זעהן אז ער פארשט.

און איז דאס נישט קיין קאמפלימענט פאר אים, נאר דאס שטעלען פערט זינע סובטעלע, טיפ-אדורענטראכטע, אין דער פיינסטער רינקייט אדורכגעפילטע צייכענונגען און לייענענען, וואס וועלכע עס ליגט א פערזאנלעכער, יונגענליכער ראש ער טו.

פון לאנדוי פארטו איז א מחלך רב - דאס איז לאנדוי וועלכע פון קינסטלערישער דערקענע

שבת אונזער איז אין „נאכדעמס וואל“ פון „נאכדעמס וואל“ פארנעמטען די פיינליכע ער-עפנונג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון אונזער ברודער, דעם בעקאנטען יודישען קונסט-מאלער זיג-מונט לאנדוי.

וואס ווען אויסשטעלונג אין „נאכדעמס וואל“ האט לאנדוי אויסגעשטעלט עטליכע דרייסיג הער-ליכע בילדער, דערנאך פיינט פיינאזשן און אייגענע ארטיגע פארטרעטען, וואס בעניסערן דעם צו-שניידער, סיי מיט זייער פארבערגלייכט און סיי מיט זייער קאמפאזיציע, לאנדוי'ס אויסשטעלונג וועט איינ-נאכעם נאך זיין אפען 2 טעג, נאכדעם פארהאט דער קינסטלער אפ קיין פארטו.



זלמו לאנדוי.

אין קאמפאזיציע, וואס איז געווען פאר ווי אונזערע אויסשטעלונג צייכענען זיך: „די אויב-שטעלונג פון זיג-מונט לאנדוי פון פאריז.“

פונעם סאקל, אז פארטו איז טאקע מער חשובער און אנגענומענער אין דער וועלט, ווי אונזער לאנדוי.

צו דער חשיבות פון לאנדוי געהערט עס אבער אויך דעם סאקל, וואס זיגמונט-לאנדוי איז דוקא און דוקא א לאנדוי בחור (א וואילער) און א לאנדוי קינסטלער, (איינער פון דער רחמי-פולער פלעצער עכטע קינסטלער) א קינסטלער, וואס איז נוס מערקבאר אין דער פארזייער קינסטל-לער-וועלט.

אין קאמפאזיציע, וואס איז געווען פאר ווי אונזערע אויסשטעלונג צייכענען זיך: „די אויב-שטעלונג פון זיג-מונט לאנדוי פון פאריז.“

פונעם סאקל, אז פארטו איז טאקע מער חשובער און אנגענומענער אין דער וועלט, ווי אונזער לאנדוי.

צו דער חשיבות פון לאנדוי געהערט עס אבער אויך דעם סאקל, וואס זיגמונט-לאנדוי איז דוקא און דוקא א לאנדוי בחור (א וואילער) און א לאנדוי קינסטלער, (איינער פון דער רחמי-פולער פלעצער עכטע קינסטלער) א קינסטלער, וואס איז נוס מערקבאר אין דער פארזייער קינסטל-לער-וועלט.

קראפט דאס שטילע אנדאכט און אווארעם פסדר צו האלטען אין בעוועגונג אונזער גייסט, אונזער נשמה.

האבענדיג אפילו א חוב צו שרייבען איבער אז מיטער קאנצערט איז אבער פערט ווי אונזער מעליך גענוג קינסטלעריש צו שילדערן דעם היי-כע איינדרוק, וואס פאכט מוזיק ביי אונז קינסטל-לער-וועלט, אונזערע רופט ארויס, עס לאזט זיך קינסטלערישען אויף.

מוזיקאלישע-נאטיצען.

רובינשטיין-מאנען-דאליצקא.

אין פון איד, ליבע לעווער, שולדן א חוב: אין האב איי-נאך נישט געזייענען ווענען די לעצ-טע עכטמיטער-קאנצערטען, ווענען קאמארא, ריי-בינשטיין, סאנע, וועלכע גיבען איבער אונז ערד-בען שעהען די העכסטע ענטפלעקונג - די מוזיק - איז א חוב צו שרייבען.

ווען מ'זעהט אז א גרויסער פירער-קינסטל-לער, אבער דער איינדרוק איז א שוואכערער, מער נישט ווי א נעמליכער, ווענען פערטאן קאמפאנענט-ווען מ'זעהט ערנסט זיך צוהערען, אבער גלייך ביים זיך די שטימונג, עס געהערט פערטאן קאנצען, וואס קינען נאך אבער ס'זעהען אויך פערטאן קאנצען, וואס גרייפן אפ און ווענען א ווען צו דער נשמה - בלייבען אבער נאך שטעקען אין אונזער זיין טעניקס איז צו בעוואונדערען, זיין פארטראג איז פארנעם, וועלכע קינסטלער הערט מען שטענדיג ביים פערנענען.

ווען מ'זעהט אז א גרויסער פירער-קינסטל-לער, אבער דער איינדרוק איז א שוואכערער, מער נישט ווי א נעמליכער, ווענען פערטאן קאמפאנענט-ווען מ'זעהט ערנסט זיך צוהערען, אבער גלייך ביים זיך די שטימונג, עס געהערט פערטאן קאנצען, וואס קינען נאך אבער ס'זעהען אויך פערטאן קאנצען, וואס גרייפן אפ און ווענען א ווען צו דער נשמה - בלייבען אבער נאך שטעקען אין אונזער זיין טעניקס איז צו בעוואונדערען, זיין פארטראג איז פארנעם, וועלכע קינסטלער הערט מען שטענדיג ביים פערנענען.

הילדא דאליצקא (אין הוואר-וואל) האט אלע בעניסטישען נוס צו ווענען לידער: נוסט שטימע (מעזאסאפראן פון א שטערשטארקען סעמער) גר-טע דוקא, פרייע האלטונג און צו ווענען אריי-טאקאטיש, אבער די פאלקס-לידער זינגט זי דוקא נישט ארייטאקאטיש און דאס איז אידא הערשט מעלה, וואס ווענען די פאלקס-לידער ווי זי דארפן געווענען ווערען פאלקס-לידער, דעם גרויסען ערשטלי-ביים קליינעם עולם האט די סאלאנג-פאלק זינגער-פער-פערטאן.

D-ski.

Dr. med.

**B. Robinzon**

אינערליכע און הינדר-קראנקהייטען.

פערטאקאדע 10, טעל. 31-86.

דעמאס און פון 9 1/2 - 5 פרייז און פון 4 1/2 - 3 1/2 נאכט.

Dr. med J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די הינדער, נאכדעם, פערקרימפונג פון די פלייסע און גלידער.

אייגענע פראצעדורען פון שטילינג קראנקהייטען פערטאקאדע, וואס וועלכע וועט פארשטעלן קראנק-ליכע מיט, נאכדעם א. א. ו.

עמאנאט פון 7-5 אין אונזער.

# קאנקורס אויף פראיעקטען

פון סיגעטען און אפצייכנונגען צום 16-טען ציוניסטישען קאנקורס.

די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאנדאן (London) W. C. 1. 77 Great Russell str.) בעזייטעט צוויי, אז עס וואל דאס אנקומען אמשטעסטענס ביז דעם 15-טען פעברואר 1929.

צום פראיעקט דארף זיין בייגעלעגט א פער-חתמ'סער קאנווערט, אויף וועלכען עס דארף זיין אנגעשריבען די וועלכע פארלע וואס אויפ'ן פרא-יעקס און אין קאנווערט, אינוועני, דארף זיך גע-פונען דער נאמען און דער אדרעס פון דעם פרא-יעקס-געבער.

5. פאר דעם בעסטען פון די אריינגעשיקטע פראיעקטען ווערט בעשטימט א פרעמיע פון 120 לייטשע רייכסמארק.

דאס קאנקורס-זשורי, וואס וועט בעשטימט ווערען דורך דער עקזעקוטיווע, וועט האבען צו ענטשטייען, צי די פרעמיע דארף עמיצען צוגע-טיילט ווערען, אדער צי קיין איינער פון די אריי-געשיקטע פראיעקטען פערדינט נישט אויף דער פרעמיע. ווען עס וועט איינפליסען מינדעסטענס 10 פראיעקטען-אפערטען, מוז די פרעמיע-סומע פער-טיילט ווערען וואס קאנקורס-זשורי קאן אבער פונ-אנדערטיילען די סומע אין מעהרטער פרעמיעס.

6. די אלוועלטליכע ציוניסטישע ארגאניזאציע איז נישט פערמליכטעלט אויסצוגעבען איינעם פון די דאזיגע פראיעקטען.

7. די אלוועלטליכע ציוניסטישע ארגאניזאציע איז בערעכטיגט אויפצוקויפען אויך די נישט-פרע-מירטע פראיעקטען צום פרייז פון 50 רייכסמארק פאר איין פראיעקט.

8. די פרעמירטע און אויפגעקויפטע פראיעק-טען געהערן איבער מיט אלע רעכט אלס אויסשליס-ליך אייגענטום פון דער אלוועלטליכער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע.

צענטראל - ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאנדאן פערעמטעליכט דערמיט א קאנקורס אויף פראיעקטען פון אפצייכנונגען (און צינגעטען) פאר'ן 16-טען ציוניסטישען קאנקורס.

1. אין קאנקורס האבען דאס רעכט צו בע-טייליגען זיך אלע יודישע קינסטלער.

2. דער פראיעקט דארף צונויפגעשטעלט ווע-רען אין א פארם, וואס וואל ערמעגליכען איהם אויסצופיהרען אויף פערשידענע טעכנישע אופנים.

3. דער סיגעטען מוז זיין צוגעפאסט צום בע-נוצען זיך מיט איהם אלס א ווייניגסטען אויף אלע מיטעל-בלעטלעך פון די פובליקאציעס און דרוק-זאכען, וואס וועלען ערשיינען אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאנקורס (בריי-בליגענס, קאנווערטען, אייגנטיג-קארטען, פלוג-בילדער א. א. ו.), אויף אפטישען, פלעקטען און איבערלאזן אויף אלע מעל-דונגען, וואס האבען א שייכות מיט'ן קאנקורס.

דער סיגעטען מוז גלייכצייטיג זיין פערזענל-באר אלס א צייכען צום טראגען אין לאז. דער פראיעקט פון דעם דאזיגען לאז - צייכען קאן זיין אויסגעווענדעט צום אויספערטיגען איהם אין מעה-רערע קאליירען, דאנענען דער אייגענטליכער סיג-נעט מוז זיין אויסגעאלטען אין א שווארץ-וויי-פער פארב.

פאר דער קינסטלערישער אויסשטעלונג ווערט געגעבען פרייע הענד, דאך אבער דארף, לויט דער מעגליכקייט, געמאכט ווערען אנדאס פאר די העב-רמאישע בוכשטאבען „ס.ו.“

4. די פראיעקטען דארפן צונויפגעשטעלט ווערען אויף אפ'אופן, אז די אויספערטיגונג פון די קליינע, עווענט, פון די לאזען-אפצייכנונגען וואל נישט אנטרעפען אויף קיין שום שטערונג. יעדער פראיעקט דארף זיין פערזעהן מיט א פארלע און צוגעשיקט ווערען צו דער עקזעקוטיווע פון דער

# ארב'ס טאכטער קלאגט אז די אלטע מאמע פאר מל זיין איהר הינד.

די טאכטער ריבה, דעם קינד'ס מוטער, וואס אבער קלאגט, אז די מאמע האט עס געטון גענוג איהר וועלען.

אין א ראקובענט, וועלכען זי האט צוגעשטעלט צום געריכט, בעשטעטיגט פון דריי ראקאטוריס, ווערט אנגעוויזען, אז די אפעראציע איז געמאכט געווארען נישט דורך א דאקטאר נאר דורך א מוחל.

דער בעשולדיגער שטרייכט אונטער אין וויין ווארט, אז די סאפטיגע-געווענע פערזענלעכע נישט מל צו זיין, ווען דערויף ווענען מסכים די עלטערען, אבער ווען די כלי-קורש געבענען ארויס א קינד פון 4 יאהר און דעם וויסען און גענוג דעם ווילען פון די עלטערען, דארפן זיי שטרענג בעשטראפט ווערען.

דאס געריכט האט בעשטראפט די רביצין צו בעהאלטן הונדערט רובל שטראף און פופצען רובל געריכט-קאסטען.

אין סאקאטור, „עמעס“ ליענען מיר:

„דער וואונדערסער (עליוואוועט-גראדער) יודישער געריכט איז די טעג ארויסגעפארען אין דער קאלאניע סאנאראק צו משפטען די ראטיגע-רביצין, וועלכע איז פון איהר אייגענער טאכטער אנגעקלאגט געווארען אין געריכט.

די סאנאראקער רביצין, שרה קאהאן, האט ארויסגעגעבט ביי איהר טאכטער, ריבה קאהאן, א יונגעל פון פיר יאהר-און האט איהם גענוג דעם ווילען פון זינע עלטערען מל געווען. די טאכטער האט דעם פאקט נישט פערשוינען און האט איר געקלאגט איהר מוטער און געריכט.

פאר'ן געריכט געהערן דורך א גאנצע רייה ווארט, דער רב מאכט זיך נישט וויסענדיג פונ'ם גאנצען ענין. ער טענה'ט, אז דאס קינד איז נישט קיין כשרים (און חופה וקדושין). ער וויל פון דעם אייניקעל נישט וויסען, עס איז א „שולמאן“, און איהר וועט אלע „שולמאנים“ (שולמאן איז דער פאטער פונ'ם קינד, א קאמאניסט).

דעם רב'ס טעכטער, מלכה, א פערברענגט ציוניסטע ערקלערט דעם געריכט, אז זי האט נישט געקענט לידען, אז ביי וי און שטוב וואל זיין א „שיגענעל“.

די אנגעקלאגטע רביצין, שרה קאהאן, טענה'ט און זיין קול, אז זי טאכטער האט איהר געבעטען דאך א ברייף אז זי וואל מל זיין איהר קינד. נאך דעם ברייף האט זי נישט.

די „רעפארמער“ (אפעראציע) - האט זי קאס געמאכט א „גרוינישער דאקטאר“, אויף דער האנט פון דעם ריכטער, צי איז דא סקילר איינע א יודיש? ענטפערט זי: „מען האט דאך איהם געמאכט א „יודישע רעפארמער“.

**Dr. H. WOLSKEL**

געוועזענע 26, טעל. 26-87

ספעציעל צומט פאר הייט און ווענע-רישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנד-לונג מיט קאמפאזיציע-שטראלען.

דעמאס און פון 10-8 פרייז, 2-12 נאכט, און פון 8-4 נאכט.

**אדרט**

זאכאדניא 43

ווישער קאמער-טעאטער

לייטונג: מ. בראדעוואן

היינט - 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 א ווייגער אונטער

**אדרט**

זאכאדניא 43

ווישער קאמער-טעאטער

לייטונג: מ. בראדעוואן

היינט - 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 א ווייגער אונטער

1) אויבערשט | 3) קאפעליש | 5) קיילע-בילדע | 7) וואסער-טרענער | 9) ווייט און געלייטעט | 10) נאקטורען | 11) באלעבאטיש | 12) מורינז גלייבאכא | 13) לאטקע | 14) ס'ווידישע געסער

טעקסטען פון משה בראדעוואן, משה גאדיר, אהרן צייטלין און ב. קאוונער. מוויק: דוד בייגעלמאן און י. ביי.

הנחה-בילדעסען ווענען היינט גילדיג.

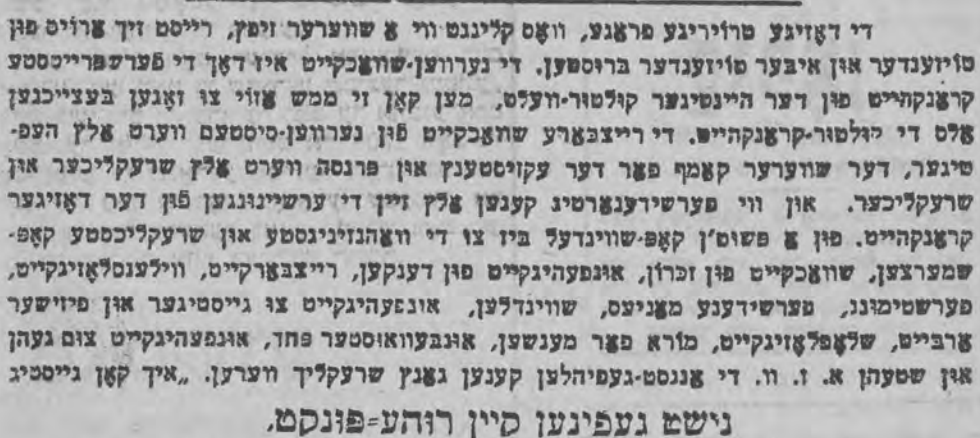
די קאסע איז אפען שטענדיג פון 6 און 1.30 ביז 5 נאכט, און פון 7 אונטער.



8495 ה. ב.  
דאָס 1902 יאָהרונג איז צו די איצט  
בטראַל-פּרוּפּאָלינגען אינגאנצן נישט געד  
וואָרען. ממילא האָט איהר אַלס 1902 וויר ג  
ענט פערשפּעטיגן צו די קאָנסטראַקטור-פּראָ  
און דאָרטס וויר דעריבער אויך נישט צוש



ווי ווער איך פֿשור פֿון מיין גערוואויסעם ?



די געדאנקען לויפן שיר ארום אין קאפ, אזוי בעקלאגען זיך פיל מענטשען. נאכעסטיגקייט אין דער דינסט נישט זיכערהייט ביים שרייבען, צייערן מן די גלידער, געדעריס, מאַגען און פערדייאונגס-שוועריגקייטען. אונגארמאכער שטוהל, שטעכעניש און רייסעניש אין די גלידער, נישט רעגעלמעסיגע צירקולאציע פון בלוט, שמענדיג קאלטע פיס, הארץ-קלאפעניש, קלעמנג און שווער-אַעמען, נערוועזער סימבער, שנעל רוים און בלאַס ווערען א. ז. וו.

קאן מען דאס אויסהיילען?

דאָס ערשטע, וואָס מען דאַרף טון ביי גערוועזן-שוואַכקייט פון איהרע פערשידענאַרטיגע קראַנקהייטס-ערשיינונגען, איז קודם פל צו קרעמטיגען דעם זעלבסט-וויילען, טאַפאָטיע אין די ווילענסלעאָיגקייט פון דעם גערוועזען מענטש איז די הויפט-סבה פון זיין מיסערפאָלג אין לעבען.

**לאמיר עפענען אונזערע אויגען!**

מיר זעהען אַס פּאָסטענעסען, וואָס זענען געבראַכען געוואָרען, ווייל זיי האָבען זיך ווילענסלאָז איבערגעגעבען דעם ביטערען גורל. דער שוואַ-  
כער און שוואַנענדער כאַראַקטער איז געליכען צו אַ מאַהן אײַמ'ן ווײַד, וואָס איז איבערגעלאָזט געוואָרען אײַמ'ן חסד פֿון שטורם צו וואַרען און צו  
שטויסען איהם אין אַלע זייטען. ווײַל מיטלען ווײַזט מען אָן דעם געווען-קראַנקען, אָבער קײַנס פֿון זיי איז נישט דאָס ריכטיגסטע, און דאָך איז דאָ אַ וועג  
וואָס מײַהרט צו דער געזונדהײַט.

זייט נישט אונדאנקבאר

געגען דער נאטור, וועלכע האט אונז אויף דעם אומנוצג פון דער וויסענשאפטליכער רייניגונג דורך דער האנד פון כעמיקער געגעבען מייסען, וועלכע זענען ווירקליך נוצליך, ווייל זיי שטארקען און היילען אזא מתנה פון דער נאטור שטעלט מיט זיך פאר דאס

עכטער "ראלא = לעסיטיך"

עס ערפרייט. הייבט די לייסטונגס-מעדיקייט און לעבענס-קראפט איז די בעסטע שפייז פאר די נערווען און געהירן. פערזעסערט דאס בלוט, מעריגנערט, ברענגט לעבענסלויט קראפט און יוגענד, וואס גראנטירען דעם ערפאלג און גליק. קאלא-לעסיטין שיצט די נערווען פון איבערשפאנענא און מאכט זיי חידער שטאנדס-מעהיג. קאלא-לעסיטין מיהרט צו סאר'ן קערפער די שטאמען אין דער ריינסטער פארם פון חוועלכען עס בילדען זיך די קערפער-צעלען און נערווען-געוועבען.

**פיל דאקטוירים**

און דערנאָכער די בעדייטענדסטע פּאַרשער און אוניווערזיטעטס-פּראָפּעסאָרען האָבען רעקאָמענדירט קאַלף-לעסיטין. פּערלזאָגט  
**אַ גראַמיס = פּראַבע**

און די זעהר אינטערעסאנטע בעלזערענדע בראשור ווענען גערווען-סיסטם, איהר בעקומט זי פון מיר תיכף ומיד אהן אַ גראשען געלד.

לעזט די בראשור איהר וועט זיך דערפון דערוויסען, אז יעדע פרנטע קראנקהייט האט א פאר-סבה פון נערווען-שוואכקייט און קערפערליכע קאן-צענטראציע. יא-לא-לעסיטין הייבט דעם ווילען צו קאנצענטראציע, איהר וועט זיך איבערצייגען, אז מען קאן ווירקליך דאס לעבען פערלענגערען, פערזענלעך קראנקהייטען, היילען חלאים, קרעפטיגען די שוואכע, שטארקען די געשטארבענע און אויסגלייכע ווידער גלייך צו מאכען.

**מען מוז נאר וועלען**

די ריכטיגע קעטניש פון א געמאהר ווירקט דאן בערוהיגענד אויפ'ן געמיט, ווען מען פארשט גלייכצייטיג אויס די וועגען, וועלכע פיהרען זיגרייך ארויס פון דער געמאהר.

Ernst Pasternack, Berlin, SO, Michaelkirchplatz 13. Abt. 343

ווערען אָנגענומען אויסצו-  
ניימען צו בילדען פרייע  
בײַ ג. נאָרדמאַן  
29 צעטלונג 29

**Dr. med. ALBERT GOTLIB**  
 פיעטריקאווער 26, טעל. 77-50  
 שוועטער און פרויען - קראנקהייטן  
 נעמט אן פון 4 ביז 7 און שווענד.  
 1192

אין לעזן - 5 ול. גורעס מיט עסטראדן 2 היינט איז דער פראגראם - 6 א  
 8 גורעס אין אינטערנעט מיט 30 פראגראם מיט 10  
 פארן אינטערנעט אין טעלעוויזיען די פאליטיקע איז דער פראגראם מיט 10 פראגראם  
 די פאליטיקע איז דער פראגראם מיט 10 פראגראם

**1-טער עפענטליכער אויפטריט**  
פון דער העברעאישער סטודיע ביי „וו.י.א.“  
מילעטען פון 1 זל. און צו בעקומען ביים אריינגאנג.

היינט, מאנש ג', דעם 17-טען דעצעמבער קימט פאר  
**אנ'עפענטליכער עקזאמען**  
 פון דער העברעאישער סמודיע ביי "ו. י. א. א."  
 איינגעבן געבן איינצודרענען.

**י'מ שר'פמ = ביור**  
**האכבערג**  
פאנסקא 1  
מע' 36-77

פרעדיגט אלע ארט געריכטליכע. און שטייער-געגנעלע  
געגרייטען אין אלע געמיינען און אירע לענדער וואס  
האנדעלט רעזעל און פיינסליך.  
**געמערקונג:** וועגן פערשידענע שטייער-פראגע  
נעמען איר פערזענליך אן צווישען 5-6 נאכמיטאג.  
כיקוי אים פאסטענטען אים יאָהר 1929.

Dr. med.  
**W. EYCHNER**  
בית חולים - וינה  
גרמניה  
84-72 790  
טל. 8-6 8-6

**א שווער**  
געזעלען  
ווערט געזוכט ביי גומפייין  
נאָרמאַל ווייטשט 31.

**MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY**  
**Wodny Rynek** (róg Rokicińskiej) tel. 18-26  
 Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 11-go do poniedziałku, dnia  
17-go grudnia 1928 r. wł.

**Dla dorosłych: Książę krwi**

**(MONSIEUR BEAQAIRE)**  
Dramat w 10-ciu aktach. — W roli głównej:  
**Bebe Daniels i Rudolf Valentino.**

Dla młodzieży i dorosłych :  
**ZDOBYWCY OCEANU**  
Dramat w 10-ciu aktach podług powieści  
Dennisona Clitta.

LEKARZ DENTYSTA זאָהן-אַרץ  
**St. GELBERG**

זאג-אדניא 15 מער. 08-31.  
הילט גאנץ מערנאכעלעטיגסע צייהן. און מאד-קראנקע  
פאהן-ציהאנד און שפערצן, הילט מיט ריכט-געשטופט  
דינ, טעפערלעך לעבארגאטאריא פון קינסטליכע צייגן  
נעמט אן פון 9 פריי ביז 7 אונזער.

|     |     |     |     |
|-----|-----|-----|-----|
| 15  | ספר | 15  | ספר |
| 40  | ספר | 40  | ספר |
| 1   | ספר | 1   | ספר |
| 100 | ספר | 100 | ספר |